

Faktoryzacja Lyndona

Na podstawie "Factorizing Words over an Ordered Alphabet" –
Duval

Krzysztof Pióro

Maj 2022

1 Wstęp

Słowo będziemy nazywać *prostym* (lub słowem Lyndona) jeśli jest ściśle mniejsze od wszystkich swoich nietrywialnych przesunięć cyklicznych.

Faktoryzacją Lyndona słowa w nazwiemy podział słowa $w = w_1 w_2 \dots w_k$ taki, że wszystkie słowa w_i są proste oraz zachodzi $w_1 \geq w_2 \geq \dots \geq w_k$. Taka faktoryzacja zawsze istnieje i jest unikalna.

Algorytm Duvala konstruuje faktoryzację Lyndona w czasie liniowym i stałej dodatkowej pamięci.

2 Własności faktoryzacji Lyndona

Obserwacja 1. *Słowo w jest proste wtedy i tylko wtedy, gdy jest ściśle mniejsze niż wszystkie swoje nietrywialne sufiksy*

Dowód. Załóżmy, że słowo w jest ściśle mniejsze niż wszystkie swoje nietrywialne sufiksy oraz, że nie jest *proste*. Wtedy mamy takie dwa słowa u, v , że $w = uv$, $vu \leq uv$ (vu jest świadkiem dla faktu, że w nie jest *proste*) oraz $uv < v$ (uv jest ściśle mniejsze niż wszystkie inne sufiksy). Ale z $uv < v$ możemy wywnioskować $uv < vu$, czyli mamy sprzeczność.

W drugą stronę załóżmy, że słowo w jest *proste* oraz, że nie jest ściśle mniejsze od wszystkich swoich nietrywialnych sufiksów. Wtedy mamy takie słowa u, v , że $w = uv$, $uv < vu$ (w jest słowem *prostym*) oraz $v \leq uv$. Rozważmy dwa przypadki:

- v nie jest prefiksem uv – wtedy $vu < uv$, czyli sprzeczność
- v jest prefiksem uv – tutaj zauważamy, że u jest najmniejsze leksyko-graficznie spośród prefiksów długości $|u|$ przesunięć cyklicznych słowa w . Zatem $vu \leq uv$, czyli sprzeczność.

□

Obserwacja 2. Dla faktoryzacji Lyndona $w = w_1w_2 \dots w_k$ słowo w_k jest minimalnym sufiksem słowa w .

Twierdzenie 1. Dla każdego słowa w istnieje faktoryzacja Lyndona.

Dowód. Pojedyncza litera jest słowem prostym, zatem możemy zacząć od podziału słowa w na pojedyncze literki. Łatwo zauważyć, że dla dwóch słów prostych u, v takich, że $u < v$ słowo uv również jest słowem prostym. Zatem dopóki będą istniały dwa sąsiednie słowa u, v w naszej faktoryzacji takie, że $u < v$ to możemy je łączyć w jedno słowo uv . Powtarzając tę procedurę otrzymamy faktoryzację Lyndona. $\square$

Twierdzenie 2. Dla każdego słowa w istnieje **unikalna** faktoryzacja Lyndona.

Dowód. Z poprzedniego twierdzenia wiemy, że faktoryzacja Lyndona zawsze istnieje. Pozostało nam pokazać jej unikalność. Wykorzystamy do tego celu fakt, że ostatnie słowo z faktoryzacji Lyndona słowa w jest minimalnym sufiksem słowa w . Możemy zatem odciąć minimalny sufix słowa w i wywołać się indukcyjnie na krótszym słowie. $\square$

3 Algorytm Duvala

Zacznijmy od wprowadzenia dodatkowej definicji. Słowo nazwiemy *prawie prostym* jeśli jest postaci $w = u^t\bar{u}$, gdzie $\bar{u}$ jest prefiksem słowa u (być może pustym).

Algorytm Duvala będzie utrzymywał podział słowa wejściowego w na 3 słowa $w = v_1v_2v_3$ takie, że dla fragmentu v_1 faktoryzacja Lyndona jest już znana, a fragment v_2 jest słowem *prawie prostym*.

Algorytm będzie utrzymywał ten podział za pomocą dwóch zmiennych i, j . Zmienna i będzie wskazywała na początek słowa v_2 , a zmienna j będzie wskazywała na początek słowa v_3 . W każdym kroku algorytmu będziemy próbowali doczepić literę $w[j]$ do słowa v_2 . W tym celu będziemy porównywali ją z literą słowa v_2 wyznaczoną przez zmienną k (taką, że $j - k$ to długość słowa u występującego w *prawie prostym* słowie $v_2 = u^t\bar{u}$). Dokładniej będziemy mieli trzy przypadki:

- $w[j] = w[k]$: dodanie $w[j]$ do v_2 nie narusza założenia, że v_2 jest *prawie proste*. Także w tym przypadku po prostu zwiększamy zmienne j oraz k .
- $w[j] > w[k]$: słowo $v_2 + w[j]$ staje się proste. W tym przypadku zwiększamy j i ustawiamy k na początek słowa v_2 .
- $w[j] < w[k]$: słowo $v_2 + w[j]$ przestaje być *prawie proste*. W tym przypadku dla naszego słowa $v_2 = u^t\bar{u}$ dzielimy u^t na t słów prostych, dodajemy je do v_1 (czyli wynikowej faktoryzacji Lyndona), ustawiamy zmienne i oraz k na początek pozostałej części słowa v_2 ($\bar{u}$), a zmienną j na jedną pozycję dalej.

Algorithm 1 Duval(w)

```
 $i := 1$ 
factorization := empty list
while  $i \leq n$  do
   $j := i + 1$ ;  $k := i$ ;
  while  $j \leq n$  and  $w[k] \leq w[j]$  do
    if  $w[k] < w[j]$  then
       $k := i$ 
    else
       $k := k + 1$ ;
   $j := j + 1$ ;
  while  $i \leq k$  do
    factorization append  $w[i \dots i + j - k - 1]$ 
     $i := i + j - k$ ;
return factorization
```

Dowód poprawności. Z powyższych przypadków możemy od razu wywnioskować, że algorytm Duwała rozkłada słowo w na $w = w_1 w_2 \dots w_k$ takie, że wszystkie w_i są słowami *prostymi*. Pozostało pokazać, że $w_1 \geq w_2 \geq \dots \geq w_k$. W tym celu zstanówmy się co dzieje się w trakcie kroku z trzeciego przypadku. Niech $a := w[j]$. Zauważmy, że $\bar{u}av < u$ dla dowolnego słowa v . Zatem wszystkie prefiksy słowa $v_2 v_3$, które otrzymamy po kroku z trzeciego przypadku, będą ściśle mniejsze od słowa u , czyli od ostatniego słowa z faktoryzacji słowa v_1 . Z tego wynika, że słowa, które później będą dodane do faktoryzacji zachowają warunek monotoniczności. $\square$

Złożoność algorytmu. Pierwsza wewnętrzna pętla w każdym kroku zwiększa zmienną j . Zmienna ta może być jednak zmniejszana w wyniku trzeciego przypadku. Zauważmy jednak że, to o ile cofniemy tą zmienną wynosi co najwyżej tyle, jak długie jest poprzednio dodane słowo Lyndona. Dodatkowo za każdym razem kiedy cofamy zmienną j , ostatnie słowo w faktoryzacji jest inne, zatem możemy oszacować sumę cofnięć przez $O(n)$. Otrzymujemy więc, że ta pętla działa w czasie $O(n)$.

Druga wewnętrzna pętla w algorytmie działa sumarycznie w czasie $O(n)$, bo wypisuje faktoryzację.

Ponadto zewnętrzna pętla algorytmu nie przekroczy n iteracji, bo jej każda iteracja zwiększa zmienną i , co pokazuje, że cały algorytm działa w czasie $O(n)$. $\square$